

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

серпень 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Теорія та практика комунікацій

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020/ 2021 навчальний рік

(підпис)

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

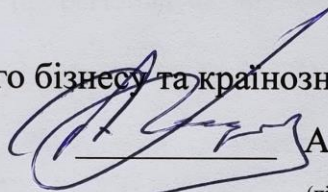
«28» серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Панасенко Г. С., кандидат політичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

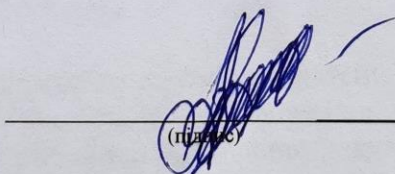

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

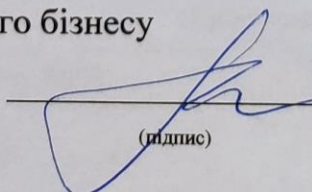
Ганна ПАНАСЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програму дисципліни «Теорія та практика комунікацій» складено відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії».

підготовки бакалавра,

за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка студентів до ефективного застосування різних прийомів комунікації на рівні міжнародних відносин з урахуванням філософсько-психологічних можливостей комунікативної діяльності, зокрема в офіційно-діловому напрямку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 2 – знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності;

ЗК 4 – здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово;

ЗК 5 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 7 – уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК 8 – здатність працювати як автономно, так і у команді;

ЗК 10 – навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та багатокультурності;

ЗК 11 – здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи;

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 2 – здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, економічному, суспільному, культурному;

ФК 5 – здатність самостійно досліджувати проблеми міжнародних відносин, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень;

ФК 8 – знання засад дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами);

ФК 13 – здатність до комунікації та здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-

Семестр	
3-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
42 год.	-
Індивідуальні завдання (в т. ч.)	
контрольна робота (6 год.)	-

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН 1 – знання про природу, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також про природу та джерела зовнішньої політики держав і діяльність інших учасників міжнародних відносин;

ПРН 3 – знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях;

ПРН 7 – знання основ ведення ділових бесід у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;

ПРН 9 – знання основ сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин.

ПРН 10 – збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав.

ПРН 12 – проводити самостійні дослідження проблем міжнародних відносин із використанням наукових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів. **ПРН 16** – володіти основами ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій;

ПРН 17 – володіти основами сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин.

ПРН 18 – аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням правил їх оформлення.

ПРН 20 – здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.

ПРН 24 – брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору;

ПРН 25 – використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері міжнародних відносин.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації. Сутність та базові поняття теорії комунікації

Поняття «інформація», «комунікація», «спілкування», їх взаємозв'язок. Фактори успішної та неуспішної комунікації. Підходи до розуміння комунікації з часів античності до наших днів, наукові традиції, які вплинули на становлення теорії комунікації. Наукові підходи до вивчення комунікації. Становлення теорії мовної комунікації. Теорія мовної комунікації в колі різних галузей знань. Дефініція комунікації. Комунікація і спілкування. Комунікативна ситуація, комунікативний акт і дискурс.

Тема 2. Особистість у системі комунікації. Види комунікативної діяльності. Мислення і мовлення. Проблеми комунікативної взаємодії

Одиниці діалогічного спілкування: комунікативний хід, репліковий крок, секвенція, ад'яцентна пара, інтеракційний юніт.

Мовленнєвий акт як мінімальна одиниця мовної комунікації. Теорія мовленнєвих актів. Проблема класифікації мовленнєвих актів

Проблема зразка мовної комунікації (мовленнєвий жанр, жанр дискурсу)

Проблема типології дискурсу за сферою спілкування. Закони і правила комунікативної взаємодії.

Тема 3. Комунікативна діяльність. Комунікативні канали та бар'єри

Історично укладені форми комунікації; особливості вербальної комунікації. Походження невербальної комунікації, її взаємозв'язок із вербальною комунікацією; оптико-кінетичні комунікації: жестикуляція, міміка, пантоміміка; фонаційні та графічні засоби невербальної комунікації; ситуативні змінні невербальної комунікації, проксемика. Відправлення мовленнєвого сигналу та його приймання. Говоріння й аудіювання. Перевага усного мовлення. Письмове мовлення і його коди. Норми літературної мови: орфоепічні, графічні, орфографічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, пунктуаційні. Особливості писемного мовлення: монологічне, зафіксоване на папері, пов'язане з обдумуванням, старанний відбір фактів та їх мовне оформлення, відбір мовних засобів, чітке підпорядкування стилю і типу мовлення, поглиблена робота над словом і текстом. Найбільш уживані слова і вирази (мовні моделі вітання, прощання, звертання, вибачення).

Тема 4. Комунікативні технології. Масова комунікація. Засоби масової комунікації та інформації. Соціальна комунікація. Політична комунікація

Мовний етикет, етикетна формула. Риторика як складова частина усного ділового спілкування. Енергетика та емоційність мовлення.

Види усного спілкування: нарада, виступ, службова бесіда, телефонна розмова, дискусія. Невербальні (позамовні) засоби ділового спілкування. Засоби невербальної комунікації: тактильний контакт, дистанція між співрозмовниками, орієнтація, зовнішній вигляд, поза тіла, кивок головою, вираз обличчя (міміка), жести, погляд. Використання паралінгвістичних засобів у діловому спілкуванні.

Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу. Проблеми сенсу та розуміння у комунікаційному процесі

Поняття моделі комунікації. Моделі мовного знака як підґрунтя комунікативного моделювання. Модель комунікативного знака К. Бюлера

Інформаційно-технічні моделі комунікації. Комунікативна модель Р.О. Якобсона. Семіотична модель художньої комунікації Ю.М. Лотмана. Прагмалінгвістичні моделі комунікації. Діалогічна модель комунікації. Комунікативний процес та його структура. Моделі комунікації як трансмісії, ритуалу, привернення уваги і реценції; ефекти комунікації як бажана мета при інтеракції; закони комунікації як нежорсткі тенденції спілкування. Поняття дискурсу, основні комунікативні дискурси. Форми комунікації за характером соціальних суб'єктів. Міжособистісна, групова та масова форми комунікації.

Тема 6. Методи дослідження комунікації. Глобальна комунікація

Теорія і практика міжкультурної комунікації: об'єкт, предмет, передумови, завдання. Міжкультурна та етнокультурна компетенція, їхні складники.

Принципи етноцентризму та культурного релятивізму в теорії міжкультурної комунікації. Проблеми інкультурації й акультурації. Методика аналізу усного діалогічного спілкування. Методика аналізу комунікативної ситуації в аспекті діалогічності її складників. Контент-аналіз. Методики когнітивного картування тексту та дискурсу. Наративний аналіз дискурсу.

Глобальні медіа у політичній комунікації. Кібербезпека ери глобальної комунікації.

Тема 7. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. Конфлікт у системі комунікації. Міжкультурні конфлікти та шляхи їх подолання. Результати міжкультурної комунікації

Поняття та сфери міжкультурної комунікації; поняття ситуації невизначеності та редукція невизначеності; культурний шок; види міжнародної комунікації: медіа-дипломатія, міжнародні зв'язки з громадськістю, віртуальна дипломатія. Історичне коріння публічної сфери; складові публічної сфери; комунікаційна політика.

Конфліктна ситуації, етапи її розвитку. Типи конфліктів і способи їх вирішення.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації. Сутність та базові поняття теорії комунікації.	10	4	2			4						
Тема 2. Особистість у системі комунікації. Види комунікативної діяльності. Мислення і мовлення. Проблеми комунікативної взаємодії	10	4	2			4						
Тема 3. Комунікативна діяльність. Комунікативні канали та бар'єри	10	4	2			4						
Тема 4. Комунікативні технології. Масова комунікація. Засоби масової комунікації та інформації. Соціальна комунікація. Політична комунікація.	20	6	4			10						
Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу. Проблеми сенсу та розуміння у комунікаційному процесі	10	4	2			4						
Тема 6. Методи дослідження комунікації. Глобальна комунікація	10	4	2			4						
Тема 7. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. Конфлікт у системі комунікації. Міжкультурні конфлікти та шляхи їх подолання. Результати міжкультурної комунікації	14	6	2			6						
Підготовка до контрольної роботи, що передбачена навчальним планом	6					6						
Усього годин	90	32	16			42						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації. Сутність та базові поняття теорії комунікації.	2
2.	Особистість у системі комунікації. Види комунікативної діяльності. Мислення і мовлення. Проблеми комунікативної взаємодії.	2
3.	Комунікативна діяльність. Комунікативні канали та бар'єри.	2
4.	Комунікативні технології. Масова комунікація. Засоби масової комунікації та інформації. Соціальна комунікація. Політична комунікація.	4
5.	Моделі комунікації та методи аналізу. Проблеми сенсу та розуміння у комунікаційному процесі.	2
6.	Методи дослідження комунікації. Глобальна комунікація	2
7.	Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. Конфлікт у системі комунікації. Міжкультурні конфлікти та шляхи їх подолання. Результати міжкультурної комунікації.	2
	Разом	16

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації. Сутність та базові поняття теорії комунікації. - співвідношення категорій невербальна та вербальна комунікація; - розглянути типи вербальної комунікації; - розкрити взаємодію мови і професії; - визначити роль мови у підготовці майбутнього фахівця.; - проаналізувати специфіку мовлення фахівця; - сформулювати основні вимоги до мовлення: логічність мислення, правильність, змістовність, послідовність, точність, виразність, доцільність, різноманітність і багатство мовних засобів; - сформулювати основні правила етики спілкування в професійному мовленні; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	4
2.	Тема 2. Особистість у системі комунікації. Види комунікативної діяльності. Мислення і мовлення. Проблеми комунікативної взаємодії - навести приклади комунікативної взаємодії (інтеракції); - знайти головні аксіоми комунікативної взаємодії; - охарактеризувати типи комунікативної взаємодії; - пояснити умотивованість й інтенційність комунікативної взаємодії; - визначити проблему стратегій і тактик комунікантів. - запропонувати власну модель комунікативного кодексу; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	4

3.	Тема 3. Комунікативна діяльність. Комунікативні канали та бар'єри - проаналізувати специфіку усних вербальних комунікацій; - ознайомитися зі структурою публічного виступу; - підготувати рекомендації для представлення промови; - порівняти види промов; - проаналізувати комунікації з використанням письмової мови; - познайомитися із поняттям «спічрайтинг»; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	4
4.	Тема 4. Комунікативні технології. Масова комунікація. Засоби масової комунікації та інформації. Соціальна комунікація. Політична комунікація - вдосконалити знання за фонетичними й орфоепічними (вимовними) нормами; - назвати параметри і стратифікацію комунікативної ситуації; - відповісти на питання: «Хто такі комуніканти?». Їхня типологія; - розкрити проблеми структури особистості комуніканта; - показати мовні й комунікативні компетенції комунікантів; - розглянути текст (повідомлення) як знакову форму мовної комунікації. - дати визначення поняттям: комунікативні регістри, контекст комунікативної ситуації, канал комунікації, комунікативний шум; - продемонструвати паравербальні засоби комунікації; - назвати невербальні засоби комунікації; - дати визначення поняття «імплікація». Її типи; - назвати основні функції спілкування. - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	10
5.	Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу. Проблеми сенсу та розуміння в комунікаційному процесі - визначити функції та роль комунікації у суспільстві; - природні та штучні комунікативні системи; - загальнонаукові та спеціально-наукові методи вивчення комунікації; - зробити порівняльний аналіз: теле- і радіодискурс, газетний дискурс, ритуальний дискурс, театральний дискурс, кінодискурс, літературний дискурс, дискурс у сфері піблік рілейшенз, рекламний дискурс, політичний дискурс, тоталітарний дискурс, неофіційний дискурс, релігійний дискурс, неправдивий дискурс, лайливий дискурс, етикетний дискурс, фольклорний дискурс, міфологічний дискурс. - охарактеризувати види масової комунікації: мас-медійні, рекламні, політичні, пропагандистські, агітаційні, віртуальні, PR-комунікації; - продемонструвати один з етапів підготовки видів ділової комунікації: ділова бесіда, переговори, службова телефонна розмова, дискусія, нарада; - ознайомитися з просторовими нормами ділової комунікації; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4
6.	Тема 6. Методи дослідження комунікації. Глобальна комунікація - спробувати провести своєрідний «міжкультурний тренінг»;	4

	- пояснити поняття «Культурний шок»; - використовуючи методи дослідження комунікації, розробити власну міжкультурну програму; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
7	Тема 7. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. Конфлікт у системі комунікації. Міжкультурні конфлікти та шляхи їх подолання. Результати міжкультурної комунікації - показати дійство про роль людської індивідуальності у процесі нейтралізації конфліктів; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	6
8.	Підготовка до контрольної роботи, що передбачена навчальним планом	6
	Разом	42

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента є видом поза аудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту чи заліку із даної навчальної дисципліни. Метою такого виду роботи виступає самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Індивідуальні завдання з дисципліни сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Для покращення підготовки майбутнього спеціаліста, поглиблення запропонованого під час лекцій матеріалу застосовуються такі види індивідуальних завдань як контрольна робота, аналітичні огляди тощо.

Теми для інформаційних повідомлень (виступів/дебатів):

1. Фактори успішної та неуспішної комунікації
2. Розвиток поняття «комунікація» з античності до наших днів.
3. Інформаційні революції
4. Традиції, що вплинули на розвиток теорії комунікації
5. Наукові підходи до вивчення комунікації.
6. Герменевтика. Гомілетика. Неориторика
7. Теорія аргументації
8. Комунікативістика / комунікологія
9. Природа і структура комунікативного процесу
10. Модель комунікації як трансмісії
11. Моделі комунікації ритуалу, привернення уваги та рецепції
12. Ефекти комунікації. Закони комунікації
13. Функції та роль комунікації у суспільстві
14. Природні та штучні комунікативні системи
15. Загальнонаукові та спеціально-наукові методи вивчення комунікації
16. Дискурс у сфері паблік рілейшенз, рекламний дискурс
17. Політичний дискурс.
18. Неофіційний, неправдивий, лайливий, етикетний дискурси
19. Особливості вербальної комунікації. Усні вербальні комунікації.
20. Структура публічного виступу та рекомендації для представлення промови. Види промов
21. Комунікації з використанням письмової мови
22. Спічрайтинг
23. Походження невербальної комунікації, її взаємозв'язок із вербальною комунікацією
24. Оптико-кінетичні комунікації: жестикуляція, міміка, пантоміміка
25. Фонаційні та графічні засоби невербальної комунікації
26. Ситуативні змінні невербальної комунікації, проксемика
27. Специфіка масової комунікації
28. Мас-медійні та рекламні комунікації
29. Політичні, пропагандистські, агітаційні комунікації
30. Віртуальні та PR-комунікації
31. Ділова бесіда. Дискусія. Нарада
32. Просторові норми ділової комунікації. Переговори, службова телефонна розмова
- Макро- та мікро-рівні міжкультурної комунікації
33. Культурний шок, його протікання. Процес адаптації в іноземній культурі
34. Специфіка міжнародної комунікації

35. Медіа-дипломатія. Міжнародні зв'язки з громадськістю
36. Віртуальна дипломатія
37. Історичне коріння публічної сфери
38. Комунікаційна політика
39. Експансія медіа-імперій
40. Комунікація науки з суспільством як фактор підвищення конкурентоспроможності та безпеки держави
41. Еволюція стратегій кібербезпеки США
42. Соціальні мережі та кібербезпека індивіда
43. Виклики та загрози глобального диджитального розриву

Якісно проведені дослідження можуть виступати основою для написання дипломних робіт. Вибір теми дослідження є відповідальним етапом для початкового науковця. Невдало вибрана тема може спричинити проблеми в процесі підготовки та написання роботи. Для своєї наукової роботи студент може обирати тему самостійно, попередньо узгодивши її з лектором.

За виконання вказаних форм роботи студент може отримати додаткові бали у випадку пропуску семінарських занять з поважної причини, та у інших випадках, що не суперечать Положенню про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна

7. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних і семінарських занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення контрольних робіт. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового іспиту в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- колоквіум;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;
- виконанням індивідуальної роботи (реферати, доповіді).

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із заздалегідь визначених питань. За виступ на семінарському

занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 3 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Написання реферату або підготовка презентації за темою, яка була задана викладачем, за умови, що реферат (презентація) відповідає вимогам щодо його змісту, обсягу та оформлення (наявність обґрунтованого змістом плану роботи, посилання по тексту, номери сторінок, список літератури тощо) може бути оцінене до 3 балів.

Поточний контроль передбачає також написання тестів або письмової самостійної роботи з питань, що розглядались у відповідних темах. На оцінювання роботи вноситься максимально 1 бал (14 тем = 14 балів).

Творче завдання передбачає проведення виборчої кампанії, а також розробка власного шоу, проекту, програми тощо. Такі види роботи оцінені максимум в 7 балів.

Вивчення дисципліни також передбачає контрольну роботу, що оцінюються максимум в 10 балів.

Для студентів, які бажають підвищити свій поточний бал успішності, передбачено написання доповідей, що оцінюються в 1-3 бали.

За наявності ректорської контрольної роботи, яка буде прирівнюватися до поточної контрольної роботи, студент може набрати ще до 10 балів, що включені до поточної успішності.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали за аудиторну та поза аудиторну роботу. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів.

Впродовж семестру проводиться 1 підсумкова контрольна робота, а також поточний контроль.

Отже, **критерії оцінювання** з дисципліни виглядають наступним чином:

№ теми	Загальна (максимальна) кількість балів	Складові до загальної кількості балів	Вид роботи
Тема 1	4	1	поточний контроль
		3	виступ на семінарському занятті
Тема 2	4	1	поточний контроль
		3	виступ на семінарському занятті
Тема 3	4	1	поточний контроль
		3	виступ на семінарському занятті
Тема 4	16	1	поточний контроль 1
		1	поточний контроль 2
		7	творче завдання
		7	творче завдання
Тема 5	7	1	поточний контроль
		3	виступ на семінарському занятті
		3	написання реферату або підготовка презентації за темою
Тема 6	7	1	поточний контроль
		3	виступ на семінарському занятті
		3	написання реферату або підготовка презентації за темою
Тема 7	8	1	поточний контроль
		7	творче завдання
Контрольна	10		

робота / ректорська контрольна робота			
Екзамен	40		
Усього	100		

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання 1 – 15 балів

Теоретичне питання 2 – 15 балів

Тести – 10 балів (5 тестових завдань x 2 бали)

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

1-2 питання білету:

15 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, наводить визначення основних понять, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння етапів розвитку комунікації, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни;

10-13 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов'язкову літературу, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення комунікації в системі наукового знання;

6-12 балів – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє цілісності засвоєних знань, відповідь має неузгоджений характер, присутні невідповідності у відповіді щодо основного понятійно-категоріального апарату дисципліни, а також граматичні помилки; відсутнє розуміння специфічності комунікативного акту;

1-5 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом фрагментарно та поверхнево, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, демонструє непослідовне трактування етапів становлення та розвитку комунікації, плутається в об'єкті та предметі дослідження, не володіє термінологією, не знає видатних персоналій, демонструє низьку грамотність.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Максимальна кількість набраних балів із вивчення дисципліни становить 100 балів.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **екзамен дистанційно на платформі Google Classroom** в дистанційному курсі «Теорія та практика комунікацій».

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 2	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Контроль-на робота, передбачена навчальним планом			
4	4	4	16	7	7	8	10	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендоване методичне забезпечення

Теорія та практика комунікацій: методичні матеріали для студентів 2 курсу спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / укл. Г. С. Панасенко. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 30 с.

Основна література

1. Dominick, J. R. The communication process / Joseph R. Dominick // The dynamics of mass communication: Media in the digital age / Joseph R. Dominick. McGraw-Hill Higher Education, 2011. Р. 2
2. Актуальні проблеми формування та розвитку європейського інформаційного простору : кол. моногр. / за заг. ред. Є.Б. Тихомирової. Луцьк : ВМА «Терен», 2012. 354 с.
3. Грушевицкая Т.Г. Основы межкультурной коммуникации : Учебник для вузов / Т.Г. Грушевицкая, В.Д. Попков, А.П. Садохин. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 352 с.
4. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник / С. Г. Денисюк. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
5. Зернецька О. В. Глобальна комунікація. К. Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2017. 350 с.
6. Кизилова В.В. Теорія і практика мовленнєвої комунікації [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Кизилова. Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2011. 183 с.
7. Макаренко Є.А. Віртуальна дипломатія : підручник / Є.А. Макаренко, Н.О. Піпченко. К. : Центр вільної преси, 2010. 302 с.
8. Соснін О. В. Комунікативна парадигма суспільного розвитку : навч. посіб. / О. В. Соснін, А. М. Михненко, Л. В. Литвинова. К. : НАДУ, 2011. 220 с.
9. Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. [наук. ред. О. М. Холод]. – Т. 1. – К. : МЦД СК «Комтека», 2015. 314 с.
10. Ященко О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. для самостійної роботи студента / О.В. Ященко. К. : Академія, 2011. 304 с.

Допоміжна література

1. Абрамович С. Мовленнєва комунікація : підручник / С. Абрамович, М. Чікарькова. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. 2-ге вид., доп. К. : ВЦ «Академія», 2009. 346 с.
3. Зернецька О.В. Головні фактори у сфері глобального управління комунікацією: трансформація функцій та статусів: Стаття // Політика і час, 2007. С. 45-48.
4. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с. (За науковою редакцією докт. філол. наук, проф. В. В. Різуна).
5. Кастельс М. Інтернет-галактика. Міркування щодо інтернету, бізнесу і суспільства / М. Кастельс ; пер. с англ. К. : Ваклер, 2007. 304 с.
6. Квіт С. Масові комунікації: Підручник. / С. Квіт. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 206 с.
7. Квіт С.М. Масові комунікації: підручник для студентів ВНЗ / С.М. Квіт. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. 206 с.
8. Коновець О.Ф. Масова комунікація: теорії, моделі, технології. Навч. посібник. К.:Абрис, 2007. 266 с.
9. Мак-Квейл, Д. Теорія масової комунікації // Деніс Мак-Квейл [перекл. з англ. О. Возьна, Г. Сташків]. Львів: Літопис, 2010. С. 20
10. Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія / За загал. ред. В.Ф. Іванова. – К. : академія Української Преси, Цент вільної Преси, 2007. 780 с.
11. Шапошникова І. Ділова риторика : навч. посіб. для студентів / І. Шапошникова. Херсон : ХДУ, 2004. 78 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Асоціація політичних консультантів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.piar.kiev.ua/>.
2. Коробанов Ю.М. Теорія та практика комунікацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. : у 3 ч. / Ю. М. Коробанов, А. Ю. Коробанов. Електрон. дан. (1093 кб). Миколаїв : НУК, [2011]. (Навчальний посібник).
3. Масова комунікація як об'єкт соціологічного дослідження: опорний конспект. [Електронний документ] / Іванов В. Ф. 2009.
4. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник / В.В. Різун. К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/Teoriya_mas_com.pdf.
5. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.
6. Український сайт про PR, маркетинг и рекламу. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.prschik.kiev.ua>.
7. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ucerps.org>.
8. Шарков Ф.И. Коммуникология. Основы теории коммуникации : учебник / Ф.И. Шарков. М. : Дашков и Ко. 592 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа : iub.at.ua/_ld/0/61_...pdf.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно на платформі Google Classroom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформах Google Classroom і Zoom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість дистанційно на платформі Google Classroom.